

SKLEPI ANALIZE

O IZVAJANJU STORITVE POMOČ NA DOMU V LETU 2019

Organizacija storitve po občinah – kje je na voljo in kdo jo izvaja?

- Pomoč na domu je bila v okviru mreže javne službe na dan 31. 12. 2019 pravno-formalno zagotovljena v **209 od 212 občin**. **Občini Solčava in Osilnica namreč nista podelili koncesije** za izvajanje pomoči na domu oz. nista sklenili pogodbe z nobenim javnim zavodom. **Občina Jezersko** je sicer sklenila pogodbo z izvajalcem, vendar pa ni sprejela cene.
- V občinah Luče in Sveti Andraž v Slovenskih Goricah ni bilo v letu 2019 nobenega uporabnika pomoči na domu.
- Skupaj je pomoč na domu v okviru mreže javne službe izvajalo **81 različnih izvajalcev**, ponovno smo beležili porast občin, kjer storitev izvajajo domovi za starejše, in sicer na račun zmanjšanja števila občin, kjer jo izvajajo CSD.
- Storitve v občini načeloma izvaja le **en izvajalec**, ki ima z občino sklenjeno pogodbo ali koncesijo, izjema sta le Ajdovščina in Ljubljana s po dvema izvajalcema pomoči na domu.
- V povprečju je v letu 2019 en izvajalec izvajal pomoč na domu za 2,6 občin.

Cenovna dostopnost pomoči na domu – po kakšni ceni se izvaja in v okviru kolikšnih sredstev?

Cena za uporabnika

- **Povprečna potrjena cena ob delavnikih (cena, ki jo plača uporabnik) storitve pomoči na domu na uro je na dan 31. 12. 2019 znašala 5,62 evra**, kar je 14 centov več kot na dan 31. 12. 2018.
- Za storitve, opravljene **ob sobotah, je povprečna potrjena cena na dan 31. 12. 2019 znašala 5,71 EUR**. Povprečna cena storitve je **ob nedeljah za uporabnika znašala 7,14 evra, ob praznikih pa 7,52 evra**. Vse cene so se v primerjavi s preteklim letom zvišale.
- Občina Odranci je edina občina, ki storitev za uporabnika **še vedno izvaja brezplačno**.
- Podobno kot v preteklih letih je tudi v letu 2019 **povprečna cena za uporabnika najnižja v goriški regiji (4,57 EUR)**.
- Povprečna cena za uporabnike je **najnižja v specializiranih zavodih za pomoč na domu (4,30 EUR)**, ki je v primerjavi s preteklim letom ostala nespremenjena, sledijo **DSO (5,63 EUR)**. Uporabniki v povprečju še vedno največ plačujejo pri zasebnikih, **5,72 EUR**.
- **Celotni stroški pomoči na domu na uro so na dan 31. 12. 2019 v povprečju znašali 18,83 EUR**, kar je 95 centov več kot v lanskem letu.
- Najnižji povprečni strošek storitve je bil v letu 2019 v **pomurski regiji** (16,86 EUR), najvišji pa v **primorsko-notranjski regiji** (22,03 EUR).
- V letu 2019 imajo podobno kot v preteklih letih v povprečju najvišje celotne stroške storitve **domovi za starejše in posebni socialnovarstveni zavodi** (19,19 EUR), sledijo pa jim CSD (19,16 EUR) in nato še drugi javni zavodi (18,47 EUR).
- Povprečni celotni stroški storitve na dan 31. 12. 2019 za nedeljo znašali 22,06 EUR, za praznik pa 24,00 EUR.

Cenovna dostopnost pomoči na domu – po kakšni ceni se izvaja in v okviru kolikšnih sredstev?

Celotna sredstva za izvajanje storitve

- **Celotna sredstva** za pomoč na domu (z oprostitvami) so v letu 2019 skupaj znašala **27.564.717,56 EUR**.
- Občine so za subvencioniranje pomoči na domu v letu 2019 skupaj namenile **20.152.571,33 EUR** (brez oprostitev), za doplačila oz. oprostitve plačila storitve nekaterim uporabnikom pa še dodatnih 892.485,94 EUR.
- Državne subvencije so v letu 2019 znašale **34.873,00 EUR** in so v primerjavi z letom prej upadle. Sredstva države so v letu 2019 pridobili v štirih občinah.
- Uporabniki in zavezanci so v letu 2019 skupno plačali **6.484.337,80 EUR**, kar je več kot v letu 2018.

Časovna dostopnost pomoči na domu – kdaj se storitev izvaja?

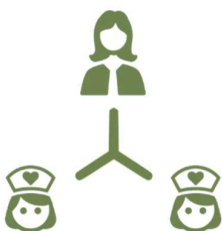
- V letu 2019 je imelo 209 občin na dan 31. 12. sprejeto ceno za izvajanje pomoči na domu ob delavnikih, 147 občin je ceno sprejelo tudi ob sobotah, 145 občin pa tudi ob nedeljah in med prazniki.
- **V 57 občinah je storitev dostopna le ob delavnikih dopoldne.**
- Storitve je bila za uporabnike ob popoldnevh dostopna v 133 občinah (63,6 %).
- Pravno-formalno so storitve zagotavljali **vsak dan dopoldne in popoldne** v 127 občinah (60,7 %).
- Glede na dejansko koriščenje storitve, torej ob katerih dnevih obstoječi uporabniki prejema storitev, ugotavljamo, da velika večina uporabnikov (71,0 %) storitev prejema samo od ponedeljka do petka, **14,8 % uporabnikov pa vse dni v tednu**, vključno s prazniki (1 % uporabnikov prejema storitve od ponedeljka do nedelje, ne pa tudi ob praznikih). Nadalje ugotavljamo, da 29,3 % uporabnikov storitev prejema samo od ponedeljka do petka do 11h ure.
- Uporabniki so v 2019 storitev prejeli v naslednjih terminih:
 - **29,7 %** uporabnikov prejema storitev **zjutraj**, do 11h;

Časovna dostopnost pomoči na domu – kdaj se storitev izvaja?

- **32,0 %** uporabnikov prejema storitev **opoldan**, od vključno 11h do 16h;
- **1,4 %** uporabnikov prejema storitev **zvečer**, od vključno 16h dalje;
- **17,5 %** uporabnikov prejema storitve **zjutraj in opoldan** hkrati;
- **5,7 %** uporabnikov prejema storitev **v vseh treh terminih** hkrati.

Kader in izvajanje pomoči na domu – kdo jo izvaja in pod kakšnimi pogoji?

- Obseg zaposlitve za strokovno pripravo, vodenje in koordiniranje oskrbe je na dan 31. 12. 2019 znašal **83,8 zaposlitve**. Skupaj je strokovno pripravo, vodenje in koordiniranje oskrbe izvajalo **119 oseb**.
- Strokovno pripravo, vodenje in koordiniranje oskrbe je na dan 31. 12. 2019 izvajalo 119 različnih oseb. Večina vodij oz. koordinatorok je **žensk** (96,6 %), v povprečju pa so **stare 42,7 let** (med 25 in 63 let).
- Tako kot v preteklih letih je bila večina vodij in koordinatorok **socialnih delavk**, njihov delež je v letu 2019 nekoliko upadel (iz 70,4 % na 66,0 %). Povišal se je tudi delež vodij in koordinatorok drugih družboslovnih smeri (iz 22,2 % na 23,4 %). V povprečju prejemajo plačo po **36. plačnem razredu**.
- Obseg zaposlitve za neposredno socialno oskrbo je v na dan 31. 12. 2019 znašal **1.029,0**. Skupaj je socialno oskrbo na domu izvajalo **1.178 oseb**.
- Velika večina (97,9 %) socialnih oskrbovalk, ki so na dan 31. 12. 2019 izvajale oskrbo, je bila **redno zaposlenih** bodisi za nedoločen bodisi za določen čas.
- Podatki tudi letos potrjujejo, da je večina socialnih oskrbovalk **žensk** (95,6 %). Povprečna starost socialnih oskrbovalk je v letu 2019 46,0 let, kar je enako v letu 2018. **Povprečna starost socialnih oskrbovalk se na splošno viša**.
- Plače socialnih oskrbovalk so se v povprečju v letu 2019 zaradi dviga plač v javnem sektorju izboljšale. V letošnjem letu tako ugotavljamo, da povprečen plačni razred glede na veljavno plačno lestvico javnega sektorja

Kader in izvajanje pomoči na domu – kdo jo izvaja in pod kakšnimi pogoji?

na dan 31. 12. 2019 znaša 21,1; **v povprečju se tako socialne oskrbovalke v primerjavi z letom 2018 uvrščajo 0,8 plačnega razreda višje.**

- Kot kažejo podatki, je v letu 2019 **ena socialna oskrbovalka obiskala posameznega uporabnika 13,5-krat na mesec**, kar je po večletnem upadanju zopet naraslo.
- Podatki, ki smo jih zbrali v preteklih letih (2007–2014), so kazali, da socialna oskrbovalka za enkratni obisk pri uporabniku povprečno porabi uro efektivnega časa. Po zbranih individualiziranih podatkih že četrto leto zapored ugotavljamo, da je tega časa nekoliko manj, in sicer v letu 2019 v **povprečju 47,4 minut.**
- Socialne oskrbovalke so opravile v letu 2019 povprečno **98,0 efektivnih ur na mesec**. Povprečno mesečno število efektivnih ur se skozi leta izraziteje ne spreminja, in sicer se giblje med 99 in 105 urami. Kot v vseh prejšnjih letih, tudi letos ugotavljamo, da izvajalci pomoči na domu v povprečju ne dosegajo normativa storitve, ki predvideva povprečno 110 ur efektivnega dela na mesec.

Uporabniki pomoči na domu – kdo prejema storitev, pod kakšnimi pogoji in kako?

- Na dan 31. 12. 2019 je bilo v Sloveniji **8.339 uporabnikov** pomoči na domu. **Število uporabnikov je v primerjavi z letom 2018 naraslo za 6,7 %.**
- Število vseh uporabnikov v letu 2019 je bilo **12.891.**
- V letu 2019 je s prejetjem storitve v istem obdobju **prenehalo 4.393 uporabnikov** pomoči na domu (največ zaradi smrti – 36,4 %).
- **Tretjina uporabnikov** (33,8 %) se je v storitev **vkjučila v letu 2019**, le desetina uporabnikov pa je v storitev **vkjučena več kot sedem let.**
- Med uporabniki pomoči na domu je približno **dve tretjini žensk (65 %).**
- **Slaba polovica (45,5 %)** uporabnikov je **ovdovelih, 29,2 % poročenih oz. v izvenzakonski skupnosti** ter **22,2 % samskih.**
- Največ oseb (7.505 oseb) je v storitev vključenih zaradi **starosti ali pojavov, ki spremljajo starost in so nezmožne za popolnoma samostojno življenje.**
- V celotni populaciji prejemnikov pomoči na domu se najbolj drastično spreminja delež oseb v starosti **80 let in več**, in sicer je le ta v letu 2009 znašal 53,4 %, 2019 pa je dosegel že skoraj dve tretjini (66,3 %).
- Na dan 31. 12. 2019 so v 34 slovenskih občinah zabeležili **50 uporabnikov (0,6 %), ki so imeli začasno bivališče v drugih občinah.**
- V letu 2019 so vsi uporabniki skupaj prejeli **19.296 opravil iz vseh treh sklopov. Najvišji je delež gospodinske pomoči (38,0 %)**; sledi pomoč pri ohranjanju socialnih stikov (34,4 %), najnižji pa je delež temeljnih dnevnih opravil (27,7 %).
- V povprečju so uporabniki prejeli **2,3 opravili**, podobno kot v preteklih letih.
- V letu 2019 **je skoraj tretjina uporabnikov (63,0 %) prejela manj kot 3,5 ure pomoči na domu tedensko.**
- V povprečju so uporabniki v letu 2019 prejeli **18,6 obiskov mesečno.**
- Na dan 31. 12. 2019 je bilo po poročanih podatkih **najmanj 608 uporabnikov (7,3 %) opravičenih plačila storitve.**

Ocene potreb uporabnikov – kolikšne so?

- Podatki za leto 2019 kažejo, da med uporabniki pomoči na domu ostaja določen obseg potreb ostaja nezadovoljen. Med uporabniki storitve so namreč tudi takšni, ki bi potrebovali izvajanje v večjem obsegu, in sicer je takšnih oseb najmanj 325.
- **Izvajalci pomoči na domu so v letu 2019 zavrnil najmanj 110 oseb** (pri 15 izvajalcih), ki so izrazile željo po vključitvi v storitev in bile do te tudi upravičene.
- Poleg tega izvajalci storitve ocenjujejo tudi, da so potrebe po storitvi večje oz. poročajo, da v svojih lokalnih okoljih prepoznajo osebe, ki bi bile do storitve upravičene, pa se vanjo ne vključijo oz. za storitev ne zaprosijo. Tako poroča 46 izvajalcev. Letos ocenjujemo, **da bi se v Sloveniji v tem trenutku v pomoč na domu lahko vključilo še najmanj 446 oseb**, ki tega iz različnih razlogov ne storijo.
- Na čakalnem seznamu je bilo na dan 31. 12. 2019 **772 oseb** (poroča 75 izvajalcev).

Strateški vidik razvoja pomoči na domu – ali storitev dosega nacionalno zastavljene cilje?

- Ob koncu leta 2019 je bilo glede na prvi pogoj upravičenosti v storitev pomoč na domu vključenih 7.505 uporabnikov, glede na starostni pogoj 65 let in več pa 7.691 uporabnikov. Cilj ReNPSV (2013–2020) ciljno skupino veže na prvi pogoj upravičenosti ter ne zgolj na starost, zato pri preverjanju doseganja cilja vključujemo 7.505 uporabnikov. Cilja z analizo sicer ne moremo v celoti preveriti, saj poleg uporabnikov pomoči na domu v okviru mreže javne službe vključuje tudi druge oblike pomoči na domu (npr. bivanje v oskrbovanih stanovanjih).
- Pomoč na domu enako kot v lanskem letu prejema **1,8 % oseb**, starih 65 let ali več, ki zaradi starosti ali pojavov, ki spremljajo starost, niso sposobne za popolnoma samostojno življenje. Cilj ReNPSV (2013–2020) je tako realiziran **preko polovice**.
- Na nacionalni ravni se slika izrazito ne spreminja, kljub temu pa je zaznati v posameznih občinah, da se doseganje zastavljenega cilja izboljšuje. Na splošno namreč upada delež občin, kjer je v storitev vključenih do vključno 1,5 % oseb v starosti 65 in več (to so občine z najnižjo realizacijo) in narašča delež občin, kjer je v storitev vključenih nad 1,5 % do vključno 3,0 % oseb. V primerjavi z lanskim letom je **najbolj naraslo število občin, kjer je v storitev vključenih nad 3 % oseb v starosti 65 let in več** (36 občin v 2019).
- Ob koncu leta 2019 je bilo v storitev vključenih **827 oseb** (manj kot lani) iz ciljne populacije odraslih invalidnih oseb, kronično bolnih in oseb z dolgotrajnimi okvarami zdravja, kar pomeni, da je nacionalno zastavljeni cilj realiziran **68,9-odstotno** (cilj je 1.200 oseb).
- Uresničevanja cilja za storitev pomoč na domu za otroke in mladostnike ne moremo izračunati, saj obseg (stanje in cilj) in organiziranost storitve **nista opredeljena skladno s ciljno skupino**.